

Gdzie zgłosić szkodę?

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie

ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin
tel.: 91 43 05 200, fax: 91 43 05 201
e-mail: sekretariat@szczecin.rdos.gov.pl

lub

Wydział Spraw Terenowych w Złocięcu

ul. Dworcowa 13, 78-520 Złocieniec
tel.: 94 36 70 920, fax: 94 36 70 930
e-mail: wstz@szczecin.rdos.gov.pl

Sfinansowano ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.

Zdjęcia na okładce:
wilk, żubr, bóbr - C. Korkosz, ryś - Ł. Limarowski

fot. Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze

Gatunki chronione

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2022 poz. 2380), wilk, żubr i ryś, należą do gatunków zwierząt objętych ścisłą ochroną gatunkową, bóbr został objęty ochroną częściową. W stosunku do gatunków objętych ochroną, zostały wprowadzone zakazy m.in.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania lub chwytania, przetrzymywania, niszczenia lub uszkodzenia nor i legowisk oraz umyślnego płoszenia lub niepokojenia. Na odstąpienia od zakazów wymagane jest uzyskanie zgody generalnego lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Jak otrzymać odszkodowanie?

Za szkody wyrządzone przez wilki, rysie, żubry i bobry przysługuje odszkodowanie. Zgłoszenie szkody dokonuje się składając wniosek do regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a na terenie parku narodowego do dyrektora parku, w postaci papierowej albo elektronicznej przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r., poz. 344). W przypadku szkody wyrządzonej w odniesieniu do zwierząt, lub w budowlach stawów rybnych w gospodarstwie rybackim, jeżeli szkoda w tej budowlach spowodowała albo może spowodować ubytek ryb, zgłoszenie szkody można dokonać również przez złożenie wniosku telefonicznie. W takim przypadku poszkodowany zobowiązany jest do przekazania stosownych dokumentów podczas oględzin szkody. W przypadku szkody wyrządzonej w odniesieniu do zwierząt, poszkodowany zobowiązany jest do złożenia wniosku w terminie 2 dni roboczych od dnia stwierdzenia szkody. Oględziny miejsca wystąpienia szkody, a także oszacowanie jej wartości regulują przepisy prawa tj. art. 126 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 poz. 1336) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. z 2018 r. poz. 645 ze zm.). W imieniu Skarbu Państwa oględzin i szacowania szkód, a także ustalanie wysokości odszkodowania i jego wypłaty dokonuje regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego - dyrektor parku.

Wnioski o odszkodowanie dostępne są na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie pod adresem:
<https://www.gov.pl/web/rdos-szczecin>

Kiedy nie przysługuje odszkodowanie?

Zgodnie z art. 126 ustawy o ochronie przyrody, odszkodowanie nie przysługuje: osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, jeżeli poszkodowany: nie dokonał sprzętu upraw lub płodów rolnych w ciągu 14 dni od zakończenia zbiorów tego gatunku roślin w danym regionie, nie wyraził zgody na budowę przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora parku narodowego urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom; za szkody: powstałe w mieniu Skarbu Państwa, z wyłączeniem mienia oddanego do gospodarczego korzystania na podstawie Kodeksu cywilnego, nieprzekraczające w ciągu roku wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na jeden hektar uprawy, w uprawach rolnych założonych z naruszeniem powszechnie stosowanych wymogów agrotechnicznych, wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie lub rysie w pogłowie zwierząt gospodarskich pozostawionych, w okresie od zachodu do wschodu słońca, bez bezpośredniej opieki.

Obowiązki poszkodowanego

- ⦿ Niezwłocznie po stwierdzeniu powstałej szkody należy powiadomić właściwego terytorialnie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora parku narodowego, składając stosowny wniosek o odszkodowanie. Szacowanie powstałych szkód dokonywane jest z udziałem poszkodowanego.
- ⦿ W przypadku powstania szkody w pogłowie zwierząt gospodarskich, o które podejrzewa się wilka i rysia, należy zabezpieczyć miejsce zdarzenia w taki sposób, aby nie doprowadzić do zatarcia śladów pozostawionych przez drapieżniki. Można wykonać fotografie śladów z bliskiej odległości z przyłożoną miarką oraz z szerszej perspektywy, aby było widać fotografowane ślady wraz z otoczeniem, celem identyfikacji miejsca zdarzenia.
- ⦿ Zabite zwierzęta hodowlane należy zabezpieczyć, tak aby uniemożliwić żerowanie psów oraz padlinożerców (kruków, lisów, kun). Ranne zwierzęta gospodarskie należy bezwzględnie zaopatrzyć weterynaryjnie, a koszty związane z ich leczeniem mogą być uwzględnione we wniosku o odszkodowanie.

Zabezpieczanie przed szkodami wyrządzonymi przez gatunki chronione

WILK

RYŚ

ŻUBR

BÓBR

WILK SZARY *Canis lupus*

fot. C. Korkosz

Drapieżnik z rodziny psowatych, żyje w grupach rodzinnych, które składają się z pary rodzicielskiej oraz jej potomstwa z ostatnich dwóch, rzadziej trzech lat.

W Polsce objęty jest ścisłą ochroną gatunkową. Podstawą diety są głównie dzikie ssaki kopytne, może polować na zwierzęta gospodarskie. Żyje w grupach rodzinnych – watahach.

Spotkanie z wilkami

Wilki choć z natury płochliwe i ostrożne, są także bardzo ciekawskie, szczególnie młode osobniki, które po zobaczeniu człowieka przyglądają się z większej odległości. Nie jest to objaw agresji, ale ocena sytuacji zagrożenia. Sprowokowane, zaskoczone, ranne lub chore wilki, tak jak inne dzikie zwierzęta, mogą okazać się niebezpieczne. W przypadku spotkania z wilkiem należy zachować spokój, w miarę możliwości jak najszybciej oddalić się.

O każdym przypadku nienaturalnego zachowania wilka należy niezwłocznie powiadomić najbliższy urząd gminy oraz regionalną dyrekcję ochrony środowiska.

RYŚ EUROAZJATYCKI *Lynx lynx*

fot. Zachodniopomorskie
Towarzystwo Przyrodnicze

Największy w Europie drapieżnik z rodziny kotowatych. Poza okresem godowym prowadzi samotniczy tryb życia. Wędruje w poszukiwaniu zdobyczy w obrębie swojego dużego terytorium, które regularnie znakuje moczem. Żywi się głównie zwierzętami łownymi, może polować na zwierzęta gospodarskie. Upolowane ofiary „przykrywa” dostępnym materiałem i żeruje na nich kilka dni, odpoczywając w pobliżu.

🔗 Zabezpieczanie przed szkodami powodowanymi przez drapieżniki:

- na noc spędzać zwierzęta hodowlane z pastwisk do odpowiednio zabezpieczonych zagród (koszar) lub budynków gospodarczych, zagrody można zabezpieczyć przy wykorzystaniu wysokiego ogrodzenia, fladr, pastucha elektrycznego lub psa stróżującego
- na nieogrodzonych pastwiskach leżących w pobliżu lasów, wąwozów, gęstych zagajników nie należy pozostawiać zwierząt bez nadzoru, również w ciągu dnia, szczególnie podczas złej pogody, nadzór może sprawować człowiek lub odpowiednio wyszkolony pies stróżujący
- po wystąpieniu szkody bezwzględnie należy zwiększyć nadzór nad stadem
- zabite zwierzę leżące na pastwisku, zaraz po sporządzeniu protokołu z szacowania szkody, należy bezzwłocznie usunąć, aby nie zwabiać drapieżników.

fot. Archiwum RDOS

ŻUBR EUROPEJSKI *Bos bonasus*

fot. C. Korkosz

Roślinożerca, na terenie województwa zachodniopomorskiego żyje w wolnościowych wielopokoleniowych stadach, występuje w lasach i na terenach otwartych. Byki oddalają się od stada w poszukiwaniu nowych samic. Wędrujące stada jak i pojedyncze osobniki, mogą powodować szkody w uprawach rolnych. Przy spotkaniu z człowiekiem nie okazują strachu, przyglądają się z większej odległości. W przypadku spotkania z żubrem najbezpieczniej jest się spokojnie oddalić.

🔗 Zabezpieczanie przed szkodami:

- grodzenie najcenniejszych upraw mocną siatką metalową
- stosowanie pastuchów elektrycznych
- przepłaszanie (po uzyskaniu zgody RDOŚ)
- w odniesieniu do stad lub grup żubrów wychodzących na cenne uprawy rolne – korzystanie z Pogotowia Żubrowego, które prowadzi przepłaszanie podejmowane samodzielnie na podstawie danych telemetrycznych lub na wniosek rolnika.

Pogotowie Żubrowe: Dzika Zagroda

Jabłonowo 42, 78-650 Mirostawiec
numery dyżurne: 881 006 288
501 009 692
605 093 721
783 811 891
e-mail: dzika.zagroda@zubry.org

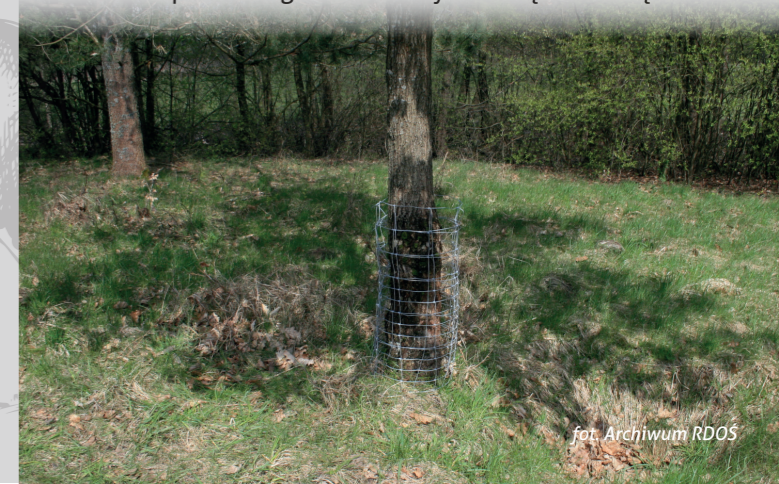
BÓBR EUROPEJSKI *Castor fiber*

fot. C. Korkosz

Największy gryzoń Euroazji, roślinożerca, prowadzi ziemno – wodny tryb życia. Żeruje głównie w pobliżu cieków wodnych, tworzy w brzegach nory lub buduje żeremia. Konstrukcje te budowane są głównie z gałęzi, mułu, roślinności i wykorzystywane jako miejsca zimowania i rozrodu. W miejscach żerowania pozostawia liczne ślady zgryzów, powalone, bądź uszkodzone drzewa. Na ciekach tworzy tamy, co skutkuje podtapianiem przyległych terenów. Żyje w grupach rodzinnych składających się średnio z ok. 10 osobników. Unika człowieka, prowadzi nocny tryb życia. W Polsce objęty jest częściową ochroną gatunkową.

🔗 Zabezpieczanie przed szkodami:

- montaż rur przelewowych
- zabezpieczanie cennych drzew siatką metalową do wysokości 1 m
- grodzenie upraw (z siatką wkopaną w ziemię)
- stosowanie pastuchów elektrycznych
- zabezpieczenia grobli stawowych siatką metalową

fot. Archiwum RDOS